

Број: 17-14-1-3455-2/18
Сарајево, 13. септембар 2018. године

 BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 14-09-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
0102	05-2	2086	18

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА

Предмет. Сагласност за ратификацију конвенције, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Конвенција о међународним правилима за спречавање судара на мору 1972 (COLREGs).

Будући да је Министарство комуникација и транспорта БиХ надлежно за провођење поступка за приступање Босне и Херцеговине овој конвенцији, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Борис Буха

MFA-BA-MPP

Broj: 08/1-23-05-5-18452-3/17

Datum: 06.09.2018.godine

12-09-2018

14 14-1 3455-1

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije o međunarodnim pravilima za sprečavanje sudara na moru 1972 (COLREGs), dostavlja se

U prilogu akta dostavljamo prijedlog odluke o ratifikaciji Konvencije o međunarodnim pravilima za sprečavanje sudara na moru 1972 (COLREGs).

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 35. redovnoj sjednici, održanoj 10. maja 2017. godine, donijelo Odluku o pristupanju Bosne i Hercegovine Konvenciji o međunarodnim pravilima za sprečavanje sudara na moru 1972 (COLREGs).

Mjesečno ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 151. sjednici, održanoj 1. augusta 2018. godine, utvrdilo Prijedlog odluke o ratifikaciji navedene Konvencije.

Molimo da Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora ("Službeni glasnik BiH" broj 29/00 i 32/13), provede postupak ratifikacije navedene Konvencije.

S poštovanjem,

MINISTAR

Igor Crnadak

Prilog: kao u tekstu

Конвенција о међународним правилима за спречавање судара на мору, 1972

(COLREGs)

Датум усвајања: 20. октобар 1972; датум ступања на снагу : 15. јул 1977.

Konvencija iz 1972. god. je sačinjena kako bi se ažurirao i zamijenio Pravilnik o sprečavanju sudara iz 1960 koji je usvojen u isto vrijeme kada i SOLAS Konvencija 1960.

Једна од најзначајнијих новина у COLREGs-у је признавање шема раздвајања саобраћаја – Правило 10 пружа смјернице за утврђивање безбједне брзине, ризика од судара и понашања бродова који плове у или близу шема раздвајања саобраћаја.

Прва таква шема раздвајања саобраћаја је успостављена у Доверском тјеснацу 1967. године. Испрва је функционисала на добровољној основи, али је 1971. године ИМО Скупштина усвојила резолуцију у којој се наводи да придржавање свих шема раздвајања саобраћаја треба да буде обавезно – и у COLREGs-у се јасно наводи ова обавеза.

Техничке одредбе

COLREGs обухвата 38 правила подијељених у пет дијелова: Дио А – Опште одредбе; Дио Б - Управљање и пловидба; Дио Ц - Свјетла и знакови; Дио Д - Звучни и свјетлосни сигнали; и Дио Е - Изузеци. Такође постоје и четири Прилога који садрже техничке услове везано за свјетла и знакове и њихово позиционирање; уређаје за давање звучне сигнализације; додатне сигнале за рибарске бродове када плове у међусобној близини и међународне сигнале опасности.

Дио А – Опште одредбе (Правила 1-3)

Правило 1 наводи правила која важе за све бродове који плове на отвореном мору и свим водама спојеним са њим и пловним за поморске бродове.

Правило 2 покрива одговорност заповједника, власника и посаде да поштују ова Правила

Правило 3 обухвата дефиниције.

Дио Б- Управљање и пловидба (Правила 4-19)

Одјељак 1 – Управљање бродовима у свим условима видљивости (Правила 4-10)

У Правилу 4 се наводи да се овај одјељак примјењује у свим условима видљивости

Правилу 5 налаже да "на сваком броду се у свако вријеме мора обављати прописно извиђање посматрањем и слушањем као и свим другим средствима расположивим у датим околностима како би се извршила потпуна процјена ситуације и/или ризика од судара".

Правило 6 третира безбједну брзину. Ово правило налаже да: " сваки брод се у свако вријеме мора кретати безбједном брзином...". Ово правило описује факторе које треба узети у обзир приликом одређивања безбједне брзине. Неколико њих се конкретно односе на бродове опремљене радаром. Значај коришћења "свих расположивих средстава" се даље наглашава у Правилу 7 које покрива ризик од судара и које упозорава да " претпоставке се не смију доносити на основу оскудних информација, а посебно на основу оскудних радарских информација"

Правило 8 обухвата радње које треба предузети како би се избјегао судар.

У Правилу 9 се наводи да брод који плови у уском каналу или пловном путу мора се држати „ колико год је то безбједно и изводиво, ближе спољномј ивици канала или пловног пута који се налази с његове десне стране.“ исто правило налаже да брод краћи од 20 метара или једрењак не смију ометати пролаз брода "који може безбједно пловити једино у оквиру уског канала или пловног пута."

Овим Правилком се такође забрањује бродовима да прелазе уски канал или пловни пут "уколико такав прелазак омета пролаз брода који може безбједно пловити једино у оквиру таквог канала или пловног пута." Значење израза "не ометати" је систематизовано измјеном и допуном Правила 8 1987. године. Додат је нови став (ф), којим се наглашава да брод који је обавезан да не омета пролаз другог брода треба предузети правовремене радње да омогући довољно простора на мору за безбједан пролаз другог брода. Од таквог брода се захтијева да испуни ову обавезу и када предузима маневар избјегавања у складу са правилима управљања и пловидбе када постоји опасност од судара

Правило 10. Правилника о спречавању судара третира понашање бродова у или близу шема раздвајања саобраћаја које је усвојила ова Организација. Правилем 8 Поглавља V (Безбједност пловидбе) SOLAS-а, IMO је призната као једина организација надлежна да се бави међународним мјерама које се тичу усмјеравања бродова.

О ефикасности шема раздвајања саобраћаја се може судити на основу истраживања које је спровело Међународно удружење института пловидбу (IAIN) 1981. године. Резултати овог истраживања су показали да је у периоду између 1956. и 1960. године било 60 судара у Доверском тјеснацу (Strait of Dover); двадесет година касније, након увођења шема раздвајања саобраћаја, тај укупан број судара је сведен на тек 16.

У другим подручјима гдје такве шеме нису постојале број судара је нагло порастао. Нове шеме раздвајања саобраћаја се редовно уводе, а постојеће се мијењају када је нужно реаговати на измијењене услове саобраћаја. Како би се омогућило да се то уради у што краћем временском периоду MCS је овлашћен да усваја и врши измјене шема раздвајања саобраћаја у име Организације.

У Правилу 10 се наводи да бродови који прелазе пловидбени пут то морају урадити “што је практично више могуће под правим углом у односу на општи смјер тока пловидбе.” На тај начин се смањује могућност забуне других бродова у погледу намјера брода који прелази пловидбени пут, а у исто вријеме се омогућава броду који прелази пловидбени пут да то уради у што краћем временском периоду.

Брод који је ангажован у риболову “неће ометати пролаз било којег брода који слиједи ток пловидбеног пута”, али му се не забрањује риболов. Поменуто је у складу са Правилем 9 које наводи да “брод ангажован у риболову не смије ометати пролаз било којег другог брода који плови у оквиру уског канала или пловног пута.” Ово правило је измијењено и допуњено 1981. године. Два нова става су додата Правилу 10 како би се од истог изузели бродови који су ограничене маневарске способности “када су ангажовани у операцији одржавања безбједности пловидбе у оквиру шеме раздвајања саобраћаја” или када су ангажовани на полагању морског кабла.

Ово правило је поново измијењено и допуњено 1987. године. Наглашено је да се Правило 10 примјењује на шеме раздвајања саобраћаја усвојене од стране Организације (IMO) и не ослобађа ни један брод обавезе коју тај брод има према било којем другом правилу. Такође, измјеном се појашњава да уколико је брод обавезан да пресијече пловидбени пут то мора урадити што је практично више могуће под правим углом у односу на општи смјер тока пловидбе. Правило 10 је додатно измијењено 1989. године

• како би се појаснило који су то бродови који могу користити “приобалне саобраћајне зоне”.

• Одјељак II – Управљање бродовима који су у видокругу један другом (Правила 11-18)

Правило 11 наводи да се овај одјељак примјењује на бродове који се налазе један другом у видокругу.

Правило 12 наводи радње које треба предузети када се два једрењака приближавају један другом.

Правило 13 се бави питањем претицања – брод који врши претицање се треба склонити с пута брода која се претиче.

Правило 14 се бави ситуацијама чеоног сусрета. Ситуације укрштања курсева су обухваћене Правилем 15, а радње које треба да предузме брод који уступа првенство пролаза су дефинисане у Правилу 16.

Правило 17 се бави радњама брода које има првенство пролаза, укључујући и одредбу да брод који има првенство пролаза може “властитим маневрисањем предузети мјере у циљу избјегавања судара уколико постане очигледно да брод који је дужан да се уклони са пута не предузима одговарајуће радње.

Правило 18 се бави питањем међусобне одговорности бродова и обухвата услове које мора испунити брод који је дужан уклонити се с пута осталим бродовима.

Одјељак III – управљање бродовима у условима смањене видљивости (Правило 19)

Правило 19 наводи да сваки брод треба да плови при безбједној брзини која је прилагођена датим околностима и условима ограничене видљивости. Брод који помоћу радара уочи други брод утврђује да ли постоји ризик од судара и уколико исти постоји предузима радње избјегавања. Брод који чује сигнал за маглу другог брода треба да смањи своју брзину на минимум.

Део Ц Свјетла и знакови (Правила 20-31)

У Правилу 20 се наводи да се правила о свјетлима морају поштовати од сумрака до свитања. У Правилу 21 се дају дефиниције.

Правилем 22 је обухваћена видљивост свјетала – наводећи да свјетла морају бити видљива на минималним растојањима (у наутичким миљама) утврђеним у зависности од типа брода.

Правилем 23 су обухваћена свјетла која мора имати брод који плови на моторни погон .

Правилем 24 су обухваћена свјетла за бродове гураче или тегљаче.

Правилем 25 су обухваћени услови у погледу свјетала за једрењака када плове и бродова на весла.

Правилем 26 су обухваћени услови у погледу свјетала за рибарске бродове .

Правилем 27 су обухваћени услови у погледу свјетала за бродове који не могу маневрисати или који су ограничених маневарских.

Правилем 28 су обухваћени услови у погледу свјетала за бродове ограничене својим газом.

Правилем 29 су обухваћени услови у погледу свјетала за пилот бродове.

Правилем 30 су обухваћени услови у погледу свјетала за усидрене или насукане бродове. Правилем 31 су обухваћени услови у погледу свјетала за хидроавионе.

Део Д - Звучни и свјетлосни сигнали (Правила 32-37)

У Правилу 32 се дају дефиниције сирене, кратког звука и дугог звука.

Правило 33 каже да бродови дужине 12 метара или више мора имати сирену и звоно, а бродови дужине 100 метара или више морају уз то имати и гонг.

Правилем 34 су обухваћени сигнали за маневар и сигнали упозорења, користећи сирену или свјетла

Правилем 35 су обухваћени звучни сигнали који се користе у условима ограничене видљивости.

Правилем 36 су обухваћени сигнали који се користе за привлачење пажње.

Правилном 37 су обухваћени сигнали у случају опасности.

Дио Е - Изузеци (Правило 38)

Правило 28 каже да бродови који задовољавају одредбе Правилника о спречавању судара из 1960. год. и који су направљени или је њихова изградња већ започела када је Правилник о спречавању судара из 1972. год ступио на снагу, изузимају се на одређене временске периоде од неких услова у погледу свјетлосних и звучних сигнала.

Међународни правилник о спречавању судара на мору 1972 ДИО А. ОПШТА ПРАВИЛА

са измјенама усвојеним од новембра 1995.год.

Правило 1

Примјена

(а) Ова Правила се примјењују на сва пловила која плове на отвореном мору и у свим водама спојеним са њим а које су пловне за поморске бродове.

(б) Ништа што је прописано овим Правилником не спречава примјену посебних правила донесених од стране надлежних органа за сидришта, луке, ријеке, језера или унутрашње пловне путеве који су спојени са отвореним морем и пловни за поморске бродове. Таква посебна правила морају бити, што је више могуће, у складу са овим Правилником.

(ц) Ништа што је прописано овим Правилником не спречава примјену посебних правила донесених од стране владе било које државе везано за додатна позициона или сигнална свјетла, знакове или звучне сигнале за ратне бродове и пловила која плове у конвоју, или у погледу додатних позиционих или сигналних свјетала или знакова за рибарска пловила која су ангажована у риболову у склопу флоте. Ова додатна позициона или сигнална свјетла, знакови или звучни сигнали морају, колико год је то могуће, бити такви да се не могу замијенити са било каквим другим свјетлима, знаковима или сигнаlima утврђеним овим Правилником.

(д) У сврху овог Правилника, одређена Организација може усвојити шеме раздвајања саобраћаја.

(е) Кад год власти интересне државе утврде да пвило посебне конструкције или намјене не може задовољити у потпуности одредбе било којег од ових правила у погледу броја, положаја, домета или сектора видљивости свјетала или знакова, као и у погледу распореда и карактеристика уређаја за звучну сигнализацију а да се при том не утиче на посебне функције пловила, такво пвило мора задовољити оне одредбе у погледу броја, положаја, домета или сектора видљивости свјетала или знакова, као и у погледу распореда и карактеристика уређаја за звучну сигнализацију за које власти државе тог пловила одлуче да су у највећој могућој мјери у складу са овим Правилником.

Правило 2

Одговорност

(а) Ништа у овом Правилнику не ослобађа било које пловило, или власника, заповједника или посаду истог од посљедица пропуста у поштовању ових правила или пропуста у предузимању мјера опреза које захтијева уобичајена пракса помораца или посебне околности случаја.

(б) При тумачењу и поштовању ових правила дужна пажња се даје свим опасностима пловидбе и судара као и свим посебним околностима, укључујући и ограничене могућности дотичних бродова, због којих одступања од ових правила могу бити нужна како би се избјегла непосредна опасност.

Правило 3

Опште дефиниције

(а) ријеч „брод“ обухвата свако пловило, укључујући пловила која плове без истиснине и хидроавион, која се користе или се могу користити као превозна средства на води.

(б) израз „брод на моторни погон“ означава сваки брод којег покреће мотор.

(ц) израз „једрењак“ означава сваки брод са једрима под условом да се погонски мотор, уколико је на њему монтиран, не користи.

(д) израз „брод ангажован у риболову“ означава сваки брод опремљен мрежама, повразима, коћама или неким другим рибарским прибором који ограничава његову способност маневрисања, али не укључује брод који рибари са повлачним повразима или неким другим рибарским прибором који не ограничава његову способност маневрисања.

(е) израз „хидроавион“ укључује сваку летјелицу дизајнирану да врши маневре на води.

(ф) израз „брод који не може маневрисати“ означава брод који због неких ванредних околности није у могућности маневрисати како се захтијева овим Правилником и због тога се не може склонити са пута неком другом броду.

(г) израз „брод са ограниченом способношћу маневрисања“ означава брод који због своје намјене има ограничену способност маневрисања како се захтијева овим Правилником и због тога се не може склонити са пута неком другом броду.

Израз „брод са ограниченом способношћу маневрисања“ укључује али није ограничен на сљедеће бродове:

- (и) брод ангажован на постављању, сервисирању или подизању навигационих ознака, подводних каблова или цјевовода;
- (ии) брод који обавља јаружање, истраживање или подводне операције;

- (иии) брод ангажован на снабдијевању или пребацивању лица, залиха или роба док плови;
  - (ив) брод ангажован за полијетање или слијетање авиона;
  - (в) брод ангажован у операцијама разминирања;
  - (ви) брод ангажован у операцији тегљења што озбиљно ограничава вучни брод и пловило које тај брод тегли у њиховој способности да одступе од свог курса.
- (х) израз „брод ограничен својим газом“ означава брод на моторни погон који је због свог газа у односу на дубину воде озбиљно ограничен у својој способности да одступи од курса који слиједи.
- (и) израз „плови“ означава да брод није усидрен, нити да је обезбијеђен уз обалу нити да је насукан.
- (ј) ријечи „дужина“ и „ширина“ брода означавају његову укупну дужину и највећу ширину.
- (к) Сматра се да је један брод у видокругу другог само онда када се један од њих може визуелно опазити са другог.
- (л) израз „ограничена видљивост“ означава све услове када је видљивост ограничена маглом, сумаглицом, снијегом, јаким кишним олујама, пјешчаним олујама или због било којег другог сличног разлога.

ДИО Б. ПРАВИЛА УПРАВЉАЊА/КОРМИЛАРЕЊА И ПЛОВИДБЕ

Одјељак 1. Управљање бродовима у свим условима видљивости.

Правило 4

Примјена

Правила из овог Одјељка се примјењују у свим условима видљивости.

Правило 5

Извиђање

На сваком броду се у свако вријеме мора обављати прописно извиђање посматрањем и слушањем као и свим другим средствима расположивим у датим околностима како би се извршила потпуна процјена ситуације и/или ризика од судара.

Правило 6

Безбједна брзина

Сваки брод се у свако вријеме мора кретати безбједном брзином тако да се могу предузети одговарајуће и ефикасне радње у циљу избјегавања судара и заустављања на одстојању које одговара датим околностима и условима.

Приликом одређивања безбједне брзине треба узети у обзир следеће факторе:

(а) За све бродове.

- (и) стање видљивости;
- (ии) густину саобраћаја укључујући концентрацију рибарских бродова или било којих других бродова;
- (иии) маневарску способност брода са посебним освртом на зауставни пут и способност окретања у датим околностима;
- (ив) присуство позадинских свјетала ноћу као што су свјетла са обале или рефлективно распршивање властитих свјетала;
- (в) стање вјетра, мора и струја, као и близина навигационих опасности;
- (ви) газ брода у односу на расположиву дубину воде.

(б) Поред наведеног, за бродове са оперативним радаром:

- (и) карактеристике, ефикасност и ограничења радарске опреме;
- (ии) сва ограничења која намеће љествица домета радара који је у употреби;
- (иии) учинак стања мора, времена и других извора сметњи на детекцију радара;
- (ив) могућност да мали бродови, лед и друге плутајуће објекте радар не детектује на адекватном домету;
- (в) прецизнију процјену видљивости која је могућа када се радар користи за утврђивање удаљености бродова или других објеката у близини.

Правило 7

Ризик од судара

(а) Сваки брод користи сва расположива средства која одговарају тренутним околностима и условима како би се утврдило да ли постоји ризик од судара. Уколико постоји било каква сумња сматра се да такав ризик постоји.

(б) Радарску опрему, уколико је уграђена и у функцији, треба правилно користити укључујући и далекометно скенирање у циљу добијања раних упозорења о ризику од

судара и радарско учртавање (plotting) или слично систематично посматрање детектованих објеката.

(ц) Претпоставке се не смију доносити на основу оскудних информација, а посебно на основу оскудних радарских информација.

(д) Приликом одлучивања да ли постоји ризик од судара, између осталог, у обзир треба узети следеће.

- (и) сматра се да такав ризик постоји уколико се не мијења компасни смјер брода који се приближава.

- (ии) понекад такав ризик постоји чак и када је евидентна значајна промјена компасног смјера, посебно када се приближава веома велик брод или тегљач или када је брод који се приближава на веома малој удаљености.

Правило 8

Радње за избјегавање судара

(а) Свака радња предузета у циљу избјегавања судара мора, уколико то допуштају околности случаја, бити одлучна, правовремена и уз пуно поштовање начела доброг поморства.

(б) Свака промјена курса и/или брзине у циљу избјегавања судара мора, уколико то допуштају околности случаја, бити довољно велика да буде видљива за други брод који визуелно проматра или путем радара; треба избјежавати узастопне мање промјена курса и/или брзине.

(ц) Када има довољно простора, сама промјена курса може бити најефикаснија радња да се изјегне положај опасне близине под условом да је урађена правовремено, да је изразита и да не доведе брод у положај опасне близине у односу на друге бродове.

(д) Радња предузета да се избјегне судар са другим бродом мора бити таква да омогући мимоилажење бродова на безбједној удаљености. Ефикасност такве радње се пажљиво прати све док други брод у потпуности не прође и безопасно се удаљи.

(е) Уколико је потребно више времена за процјену ситуације у циљу избјегавања судара, брод мора смањити брзину или се потпуно зауставити заустављањем мотора или стављањем мотора у положај вожње унатраг/уназад.

(ф)

- (и) Брод који је обавезан према било којој одредби овог Правилника да не омета пролаз или безбједан пролаз другог брода мора, када тако захтијевају околности случаја, правовремено предузети радњу да омогући довољно простора за безбједан пролазак другог брода.

- (ии) Брод који је обавезан да не омета пролаз или безбједан пролаз другог брода не ослобађа се ове обавезе када приближавање другом броду укључује ризик од судара и

мора, када предузима радњу, водити рачуна о радњи која би се захтијевала правилима из овог дијела.

- (ии) Брод чији се пролаз не смије ометати остаје у обавези да у потпуности поштује правила из овог дијела када се два брода приближавају један другом тако да постоји опасност од судара.

Правило 9

Уски канали

(а) Брод који плови у уском каналу или пловном путу мора се, колико год је то безбједно и изводиво, држати ближе спољној ивици канала или пловног пута који се налази с његове десне стране.

(б) Брод краћи од 20 метара или једрењак не смију ометати пролаз брода који може безбједно пловити једино у оквиру уског канала или пловног пута.

(ц) Брод ангажован за риболов не смије ометати пролаз било којег брода који плави у оквиру уског канала или пловног пута.

(д) Брод не смије прелазити узак канал или пловни пут уколико такав прелазак омета пролаз брода који може безбједно пловити једино у оквиру таквог канала или пловног пута. Овај посљедњи може користити звучни сигнал утврђен Правилем 34 (д), уколико намјере брода који врши прелазак нису јасне.

(е)

- (и) У случају када се у уском каналу или пловном путу претицање може обавити само под условом да брод који се претиче мора предузети радњу како би омогућио безбједно претицање, брод који намјерава да обави претицање мора назначити своју намјеру тако што ће огласити одговарајући звучни сигнал прописан Правилем 34 (ц). Брод који се претиче, уколико не постоје било какве сумње, оглашава одговарајући сигнал прописан Правилем 34 (ц) (ии) и предузима кораке за омогућавање безбједног пролаза. Уколико постоје било какве сумње исти брод може огласити сигнале прописане Правилем 34 (д).

- (ии) Ово правило не ослобађа брод који врши претицање обавеза према Правилу 13.

(ф) Брод који се приближава завоју или подручју уског канала или пловног пута гдје се други бродови не могу видјети због неке настале препреке, плови са посебним опрезом и будношћу и оглашава одговарајући сигнал прописан Правилем 34 (е).

(г) Сваки брод, уколико околности случаја дозвољавају, избјегава сидрење у уском каналу.

Правило 10

Шеме раздвајања саобраћаја

(а) Ово правило се примјењује на шеме раздвајања саобраћаја које је усвојила организација и не ослобађа било који брод од обавеза које има према било којем другом правилу:

(б) Брод који користи шему раздвајања саобраћаја мора се:

- (и) кретати по одговарајућем пловидбеном путу и у општем смјеру тока пловидбе који важи за тај пловидбени пут;

- (ии) колико је то изводљиво, држати подаље од линије раздвајања саобраћаја или зоне раздвајања;

- (иии) у нормалним околностима укључивати или искључивати из пловидбеног пута на мјесту престанка тог пута, али при укључивању или искључивању са било које стране то мора урадити при што је могуће мањем углом у односу на општи смјер тока пловидбе.

(ц) Брод, колико је то практично изводиво, избјегава пресијецање пловидбених путева, али уколико је приморан за тако нешто, ту радњу изводи што је практично више могуће под правим углом у односу на општи смјер тока пловидбе.

(д)

- (и) Брод не смије користити приобалном саобраћајном зоном кад може безбједно пловити одговарајућим пловидбеним путем у оквиру сусједне шеме раздвајања саобраћаја. Међутим, бродови краћи од 20 метара, јдрењаци као и бродови ангажовани у риболову могу у свим случајевима користити приобалне саобраћајне зоне.

- (ии) Без обзира на одредбе става (д) (и), брод може користити приобалну саобраћајну зону када је на путу према или од луке, инсталације или структуре на обали, пилотске станице или неког другог мјеста које се налази у оквиру приобалне саобраћајне зоне, или у циљу избјегавања непосредне опасности.

(е) Брод, осим брода који врши прелазак или брода који се укључује или искључује из пловидбеног пута, у нормалним околностима не смије ући у зону раздвајања или прећи линију раздвајања осим:

- (и) у хитним случајевима, а у циљу избјегавања непосредне опасности.

- (ии) да би се ангажовао у риболову у оквиру зоне раздвајања.

(ф) Брод који плови у подручјима у близини завршетка шема раздвајања саобраћаја мора то радити уз посебан опрез.

(г) Брод колико је то практично могуће избјегава сидрење у оквиру шеме раздвајања саобраћаја или у подручјима близу завршетка истих.

(х) Брод који не користи шему раздвајања саобраћаја исту мора избјегава што је шире могуће.

(и) Брод ангажован у риболову не смије ометати пролаз било којег брода који слиједи ток пловидбеног пута.

(к) Брод ограничене способности маневрисања када је ангажован у операцији одржавања безбједности пловидбе у оквиру шеме раздвајања саобраћаја изузима се од

обавезе да се придржава овог правила у мјери у којој је то потребно да би се поменута операције обавила.

(л) Брод ограничене способности маневрисања када је ангажован у операцији полагања, сервисирања или подизању подморског кабла, у оквиру шеме раздвајања саобраћаја, изузима се од обавезе да се придржава овог правила у мјери у којој је то потребно да би се поменута операције обавила.

Одјељак II. Управљање бродовима који су у видокругу један другом

Правило 11

Примјена

Правила из овог дијела се примјењују на бродове који су у видокругу један другом.

Правило 12

Једрењаци

(а) Када се два једрењака приближавају један другом тако да постоји ризик од судара, један од њих се мора склонити са пута другом на сљедећи начин:

- (и) када сваки од њих има вјетар са различитих страна, брод који има вјетар са лијеве стране се склања са пута броду који има вјетар са десне стране;
- (ии) када оба брода имају вјетар са исте стране, брод који плови уз вјетар (у привјетрини) склања се са пута броду који плови низ вјетар (у завјетрини).
- (иии) уколико брод који има вјетар са лијеве стране уочи брод који плови у привјетрини а не може са сигурношћу утврдити да ли тај брод има вјетар са лијеве или десне стране, први брод се склања са пута другом броду.

(б) У сврху овог правила, страном у привјетрини се сматра страна супротна страни на којој је налази главно једро или у случају брода са укрштеним једрима, страна насупрот оне на којој се налази највеће летно једро.

Правило 13

Претицање

(а) Без обзира на било шта што је садржано у правилима дијела Б, Дио I и II, сваки брод који претиче било који други број се склања са пута броду који се претиче.

(б) Сматра се да брод претиче када прилази другом броду из смјера већег од 22.5 степени иза субочице према крми тог брода, то јест, да је у таквом положају у односу на брод који претиче да би му ноћу могао видјети само крмено свјетло а да му не види нити једно од бочних свјетала.

(ц) Ако постоји било каква сумња о томе да ли један брод претиче други брод онда се сматра да је то случај и поступа се сходно томе.

- (д) Свака наредна промјена курса између два брода не може довести до тога да брод који претиче буде брод који пресјеца пут оном другом у оквиру значења ових правила нити га ослободити обавезе да не блокира пут броду којег је претекао све док га не пређе и безбједно се не удаљи.

Правило 14

Ситуација чеоног сусрета

(а) Када се два брода на моторни погон приближавају један другом на реципрочним или скоро реципрочним курсевима тако да постоји ризик од судара, сваки од њих мијења свој курс удесно тако да један другог прођу са лијеве стране.

(б) Сматра се да такав положај постоји и када један брод види други равно по прамцу или скоро равно по прамцу а ноћу када може видјети јарболна свјетла другог брода у линији или скоро у линији и/или оба бочна свјетла а дању се посматра одговарајући аспект другог брода.

(ц) Ако постоји било каква сумња о томе да ли таква ситуација постоји онда се сматра да постоји и поступа се сходно томе.

Правило 15

Ситуација укрштања курсева

Када се курсеви два бродова на моторни погон укрштају тако да постоји ризик од судара, брод којем је други брод са десне стране се склања са пута том броду и, уколико то околности дозвољавају, избјегава пресијецање курса том броду испред његовог прамца.

Правило 16

Радње брода који уступа пролаз

Сваки брод који је дужан да се уклони са пута другом броду предузима, колико је то могуће, правовремене и потпуне радње да би се уклонио на прави начин.

Правило 17

Радње брода са првенством пролаза

(а)

- (и) Када је један брод дужан да се уклони са пута, други брод наставља својим курсем и брзином.

- (ии) Брод који наставља својим курсем и брзином може властитим маневрисањем предузети мјере у циљу избјегавања судара уколико постане очигледно да брод који је дужан да се уклони са пута не предузима одговарајуће радње у складу са овим Правилником.

(б) Када се, из било којег разлога, брод који је дужан да одржава свој курс и брзину нађе тако близу да се судар не може избјећи само маневрисањем брода који уступа пролаз, исти предузима радњу за коју сматра да ће најбоље придонијети избјегавању судара.

• (ц) Брод на моторни погон који предузима радње у ситуацији укрштања курсева у складу са подставом (а) (и) овог правила а у циљу избјегавања судара са другим бродом на моторни погон који му долази са лијеве стране, не мијења курс улијево, уколико то околности случаја дозвољавају.

(д) Ово правило не ослобађа брод који уступа пролаз дужности да се уклони са пута.

Правило 18

Међусобне одговорности бродова

Осим ако правилима 9, 10 и 13 није другачије одређено:

(а) Брод на моторни погон који плови дужан је уклонити се са пута:

- (и) броду који не може маневрисати.
- (и) броду са ограниченом способношћу маневрисања.
- (и) броду ангажованом у риболову.
- (и) једрењаку.

(б) Једрењак који плови дужан је уклонити се са пута:

- (и) броду који не може маневрисати.
- (и) броду са ограниченом способношћу маневрисања.
- (и) броду ангажованом у риболову.

(ц) Брод ангажован у риболову који када плови дужан је, колико је то могуће, уклонити се са пута:

- (и) броду који не може маневрисати.
- (и) броду са ограниченом способношћу маневрисања.

(д)

▪ (и) Сваки брод осим брода који не може маневрисати или брода са ограниченом способношћу маневрисања, уколико то околности случаја дозвољавају, избјегава ометање безбједног пролаза бродова ограничених њиховим газом који оглашавају сигнале утврђене у Правилу 28.

▪ (и) Брод ограничен својим газом плови уз посебан опрез у потпуности водећи рачуна о свом посебном стању.

(е) Хидроавион на води се у принципу склања са пута свим бродовима и избјегава ометање њихове пловидбе. Међутим и околностима када постоји ризик од судара хидроавион се придржава правила из овог дијела Правилника.

Одјељак III. Управљање бродовима у условима смањене видљивости

Правило 19

Управљање бродовима при смањеној видљивости

(а) Ово правило се примјењује на бродове који се међусобно не виде при пловидби у или близу подручја са смањеном видљивошћу.

(б) Сваки брод плови безбједном брзином прилагођеном датим околностима и условима смањене видљивости. Бродови на моторни погон морају моторе држати спремним за тренутни маневар.

(ц) Сваки брод мора водити рачуна о датим околностима и условима смањене видљивости приликом задовољавања правила из Одјељка I овог дијела Правилника.

(д) Брод који само помоћу радара детектује присуство другог брода одлучује да ли се развија ситуација опасне близине и/или ризик од судара. Уколико је то случај, први брод благовремено предузима радњу избјегавања, под условом да када та радња укључује промјену курса, слједеће се, у мјери у којој је то могуће, мора избјежавати:

- (и) промјена курса на лијево ако је други брод испред субочице властитог брода, осим у случају брода који се претиче.

- (ии) промјена курса према броду који му је субочице или према крми.

е) Осим када је утврђено да не постоји ризик од судара, сваки брод који чује сигнал за маглу другог брода, из смјера за који сматра да је испред субочице, или брод који не може избјећи ситуацију опасне близине са другим бродом који му је испред субочице, мора смањити своју брзину на минимум при којем може остати на свом курсу. Уколико је потребно мора се потпуно зауставити, а у сваком случају пловити веома опрезно док опасност од судара не прође.

ДИО Ц. СВЈЕТЛА И ЗНАКОВИ

Правило 20

Примјена

(а) Правила из овог Дијела се морају поштовати у свим временским условима.

(б) Правила о свјетлима се морају поштовати од заласка до изласка сунца, и током тог периода никаква друга свјетла не смију бити у употреби, осим оних која се не могу замијенити са свјетлима утврђеним у овом Правилнику или оних која не утичу на

њихову видљивост или препознатљив карактер, или оних која неће ометати правилно извиђање.

(ц) Свјетла утврђена овим Правилником, уколико су постављена, се такође користе од изласка до заласка сунца при смањеној видљивости и могу се користити у свим другим околностима када се сматра да је то потребно.

(д) Правила о знаковима се морају поштовати током дана.

(е) Свјетла и знакови утврђени у овом Правилнику морају бити у складу са одредбама Анекса 1 овог Правилника.

Правила 21

Дефиниције

(а) „Јарболно свјетло“ означава бијело свијетло које непрекидно свијетли у луку хоризонта од 225 степени, постављено у уздужнице брода и тако учвршћено да се свјетлост види од линије прамца до 22,5 степена иза субочице на обје стране брода.

(б) „Бочна свјетла“ означава јасно зелено свјетло на десној страни и јасно црвено свјетло на лијевој страни брода. Свако од ових свјетала непрекидно свијетли по цијелој површини лука хоризонта од 112,5 степени и тако су постављена да се свјетлост види од линије прамца до 22,5 степена иза субочице на одговарајућем боку брода. Бродови краћи од 20 метара могу носити бочна свјетла у једној комбинованој свјетиљци постављеној у равни уздужнице брода.

(ц) „Крмено свјетло“ означава бијело свјетло које непрекидно свијетли у луку хоризонта од 135 степена, постављено што је могуће ближе крми, и тако учвршћено да се свјетло види у луку хоризонта од 67,5 степени гледано од линије крме на сваку страну.

(д) „Свјетло за тегљење“ означава жуто свјетло које има исте карактеристике као „крмено свјетло“ одређено у ставу (ц) овог правила.

(е) „Кружно свјетло“ означава свјетло које непрекидно свијетли у луку хоризонта од 360 степени.

(ф) „Бљескајуће свјетло“ означава свјетло које бљеска у редовним интервалима при фреквенцији од 120 бљесака или више по минути.

Правила 22

Видљивост свјетала

Свјетла прописана у овом Правилнику морају имати интензитет како је утврђено у Одјелку 8 Анекса I овог Правилника како би била видљива на следећим минималним растојањима.

(а) На бродовима од 50 метара дужине или више:

- јарболно свјетло, 6 миља;
- бочна свјетла, 3 миље;
- крмено свјетло, 3 миље;
- свјетло за тегљење, 3 миље;
- бијело, црвено, зелено или жуто кружно свјетло, 3 миље.

(б) на бродовима од 12 метара дужине или више али мање од 50 метара:

- јарболно свјетло, 5 миља; осим када је дужина брода мања од 20 метара, 3 миље.
- бочно свјетло, 2 миље;
- крмено свјетло, 2 миље;
- свјетло за тегљење, 2 миље
- бијело, црвено, зелено или жуто кружно свјетло, 2 миље.

(ц) на бродовима од мање од 12 метара дужине:

- Јарболно свјетло, 2 миље;
- Бочно свјетло, 1 миља;
- Крмено свјетло, 2 миље;
- Свјетло за тегљење, 2 миље;
- Бијело, црвено, зелено или жуто кружно свјетло, 2 миље.

(д) на неуочљивим, дјелимично уроњеним бродовима или објектима који се тегле:

- јарболно свјетло, 3 миље.

Правило 23

Бродови на моторни погон када плове

(а) Брод на моторни погон када плови мора показивати;

- (и) јарболно свјетло на предњем дијелу брода;
- (ии) друго јарболно свјетло позади и изнад првог; ако брод има мање од 50 метара дужине није обавезан да показује ово свјетло, мада може то да учини;
- (иии) бочна свјетла;
- (ив) крмено свјетло.

(б) Брод на ваздушном јастуку када плови без истиснине, уз свјетла одређена у ставу (а) овог правила, показује и кружно бљескајуће жуто свјетло.

(ц)

- (и) Брод на моторни погон дужине мање од 12 метара умјесто свјетала прописаних у ставу (а) овог правила показује кружно бијело свјетло и бочна свјетла;
- (ии) брод на моторни погон дужине мање од 7 метара чија највећа брзина не прелази 7 чворова може умјесто свјетала прописаних у ставу (а) овог правила приказивати кружно бијело свјетло и, уколико је изводиво, бочна свјетла;

- (иии) Јарболно свјетло или кружно бијело свјетло на броду на моторни погон дужине мање од 12 метара може се поставити изван уздужнице брода уколико постављање на уздужницу брода није изводиво, под условом да су бочна свјетла у једној комбинованој свјетилници постављеној у уздужницу брода или постављена, колико је то ближе могуће, уздужници брода на коју је постављено јарболно свјетло или кружно бијело свјетло.

Правило 24

Теглење и гурање

(а) Брод на моторни погон када тегли мора показивати;

- (и) умјесто свјетала прописаних у правилу 23 (а) (и) или (а) (ии), јарболна свјетла у вертикалној линији. Када дужина тегља, мјерено од крме брода који тегли до посљедње тачке тегља прелази 200 метара - три таква свјетла у вертикалној линији;
- (ии) бочна свјетла;
- (иии) крмена свјетла;
- (ив) свјетло за тегљење у вертикалној линији изнад крменог свјетла;
- (в) када дужина тегља прелази 200 метара – сигнално тијело облика двоструког чуња на мјесту гдје се најбоље види.

(б) Када су брод гурач и брод који се гура чврсто повезани тако да чине једну сложену јединицу исти се сматрају бродом на моторни погон и показују свјетла прописана у правилу 23.

(ц) Брод на моторни погон када гура напријед или тегли бочно, осим у случају сложене јединице мора показивати;

- (и) умјесто свјетла прописаног у правилу 23 (а) (л) или (а) (ии), два јарболна свјетла у вертикалној линији;
- (ии) бочна свјетла;
- (иии) крмено свјетло.

(д) Брод на моторни погон на који се примјењује став (а) или (ц) овог Правилника мора да задовољава и правило 23 (а) (ии).

(е) Брод или објекат који се тегли, осим оних поменутих у ставу (г) овог правила, морају показивати:

- (и) бочна свјетла;
- (ии) крмено свјетло;

- (иии) када дужина тегља прелази 200 метара – сигнално тијело облика двоструког чуња на мјесту гдје се најбоље види.

(ф) Уколико се било који број бродова тегли бочно или гура у групи морају бити освјетљени као један брод,

- (и) брод који се гура напријед, а који није дио сложене јединице, мора на предњем крају да истакне бочна свјетла

- (ии) брод који се тегли бочно мора да истакне крмено свјетло и на предњем крају бочна свјетла.

(г) Неуочљив, дјелимично урођен брод или објекат који се тегле или комбинација таквих бродова или објеката мора показивати:

- (и) уколико је ужа од 25 метара ширине – једно кружно бијело свјетло на предњем крају или у његовој близини и једно на задњем крају или у његовој близини осим што дракони не морају показивати свјетло на предњем крају или у његовој близини.

- (ии) уколико је широка 25 метара или више – два додатна кружна бијела свјетла на најширим бочним тачкама или близу њих.

- (иии) уколико је дужа од 100 метара – додатна кружна бијела свјетла између свјетала прописаних у подставу (и) и (ии) тако да растојање између свјетала не буде веће од 100 метара.

- (ив) сигнално тијело у облику двоструког чуња на крајњем задњем дијелу последњег брода или објекта који се тегли или у његовој близини, а ако дужина тегља прелази 200 метара додатно сигнално тијело у облику двоструког чуња на мјесту гдје се може најбоље видјети и што је могуће ближе предњем крају тегља.

(х) Када је из било којег оправданог разлога неизводиво за брод или објекат који се тегли да прикаже свјетла или знакове прописане у ставу (е) или (г) овог правила, предузимају се све могуће мјере да се освјетли брод или објекат који се тегли или да се барем укаже на присуство таквог брода или објекта.

(и) Када је из било којег оправданог разлога неизводиво за брод који обично није ангажован у операцијама тегљења да прикаже свјетла прописана у ставу (а) или (ц) овог правила, од таквог брода се не захтијева да прикаже поменута свјетла када је ангажован у тегљењу другог брода који је у опасности или некој другој нужди. Треба предузети све могуће маневре како би се означила веза између брода који тегли и брода који се тегли, како је то допуштено правилом 36, а посебно освјетљавањем тегља.

Правило 25

Једрењаци када плове и бродови на весла

(а) Једрењак када плови приказује:

- (и) бочна свјетла;

- ▪ (ии) крмено свјетло.

(б) На једрењаку краћем од 20 метара свјетла прописана у ставу (а) овог правила могу се комбиновати у једној свјетилци постављеној на врху или близу врха јарбола гдје се може најбоље видјети.

(ц) Једрењак када плови може, поред свјетала прописаних у ставу (а) овог правила, приказивати на врху или близу врха јарбола, гдје се може најбоље видјети, два кружна свјетла у вертикалној линији, од којих је горње црвене боје а доње зелене боје, али ова свјетла се не смију приказивати заједно са комбинованом свјетилком дозвољеном према ставу (б) овог правила.

(д)

▪ (и) Једрењак краћи од 7 метара приказује, уколико је то изводљиво, свјетла прописана у ставу (а) или (б) овог правила, али уколико то не уради, мора имати спремну електричну свјетилку или упаљену свјетилку која свијетли бијелом свјетлошћу и која се мора истаћи на вријеме да би се спријечио судар.

▪ (ии) Брод на веслима може приказивати свјетла прописана у овом правилу за једрењаке, али уколико то не уради, мора имати спремну електричну свјетилку или упаљену свјетилку која свијетли бијелом свјетлошћу и која се мора истаћи на вријеме да би се спријечио судар.

(е) Брод који плови на једра а у исто вријеме га покреће мотор на свом предњем дијелу на мјесту гдје се најбоље види, мора истаћи знак у облику купе с врхом окренутим према доле.

Правило 26

Рибарски бродови

(а) Брод ангажован у риболову, било да плови или је усидрен, мора да приказује само свјетла и знакове прописане овим правилом.

(б) Брод који је ангажован у кочарењу, а под тим се подразумјева вучење повлачне мреже кроз воду или другог апарата који се користи као прибор за риболов, мора приказивати:

▪ (и) два кружна свјетла постављена вертикално, горње зелене боје а доње бијеле боје, или знак који се састоји од двије купе постављене једна изнад друге тако да им се врхови спајају;

▪ (ии) јарболно свјетло према крми и изнад кружног зеленог свјетла; брод мањи од 50 метара није обавезан да приказује ово свјетло али то може урадити;

▪ (иии) када се креће кроз воду, уз свјетла прописана у овом ставу, бочна свјетла и крмено свјетло.

(ц) Брод ангажован у риболову, осим кочарења, мора приказивати:

- (и) два кружна свјетла постављена у вертикалној линији, горње је црвене боје а доње бијеле боје, или знак који се састоји од двије купе постављене једна изнад друге тако да им се врхови спајају; брод краћи од 20 метара може умјесто овог знака истаћи корпу;
  - (ии) ако се испуштена направа протеже више од 150 метара хоризонтално од брода, једно кружно свјетло или купу окренуту врхом према горе у правцу направе;
  - (иии) када се креће кроз воду, уз свјетла прописана у овом ставу, бочна свјетла и крмено свјетло.
- (д) Брод ангажован у риболову када се нађе у близини другог брода ангажованог у риболову може приказивати додатне сигнале описане у Анексу II овог Правилника.
- (е) Брод који није ангажован у риболову не приказује свјетла или знакове прописане овим правилом, већ само оне прописане за брод његове дужине.

Правило 27

Бродови који не могу маневрисати или који су ограничених способности маневрисања

(а) Брод који не може маневрисати мора приказивати:

- (и) два кружна црвена свјетла у вертикалној линији на мјесту гдје се најбоље виде;
- (ии) двије кугле или сличан знак у вертикалној линији на мјесту гдје се најбоље виде;
- (иии) када се креће кроз воду, уз свјетла прописана у овом ставу, бочна свјетла и крмено свјетло.

(б) Брод са ограниченом способношћу маневрисања, осим брода ангажованог на разминирању, мора приказивати:

- (и) три кружна свјетла у вертикалној линији на мјесту гдје се најбоље виде. Горње и доње од тих свјетала мора бити црвене боје а средње мора бити бијеле боје.
- (ии) три знака у вертикалној линији на мјесту гдје се најбоље виде. Горњи и доњи од тих знакова морају бити облика кугле а средњи мора бити облика двоструке купе.
- (иии) када се креће кроз воду, уз свјетла прописана у подставу (и), јарболно свјетло или свјетла, бочна свјетла и крмено свјетло.
- (ив) када је усидрен, уз свјетла или знакове прописане у подставу (и) и (ии), свјетло, свјетла или знакове прописане у правилу 30.

(ц) Брод на моторни погон који је ангажован у операцији тегљења која озбиљно ограничава способност одступања са курса и брода који тегли и његовог тегља, мора, поред свјетала и знакова прописаних у правилу 24 (а), приказивати свјетла и знакове прописане у подставу (б) (и) и (ии) овог правила.

(д) Брод ангажован на јаружању или подводним операцијама, када је ограничених способности маневрисања, мора приказивати свјетла и знакове прописане у подставу (б) (и), (ии) и (иии) овог правила и поред тога, када постоји препрека, приказивати;

- (и) два кружна црвена свјетла или двије кугле у вертикалној линији да се означи страна на којој постоји препрека;

- (ии) два кружна зелена свјетла или двије купе у вертикалној линији да се означи страна на којој брод може проћи;

- (иии) када је усидрен свјетла и знакови прописани у овом ставу умјесто свјетала или знакова прописаних у правилу 30.

(е) Кад брод који је ангажован у ронилачким операцијама због величине не може да приказује свјетла и знакове прописане у ставу (д) овог правила, исти мора да приказује:

- (и) три кружна свјетла у вертикалној линији на мјесту гдје се најбоље виде. Горње и доње од тих свјетала мора бити црвене боје а средње мора бити бијеле боје.

- (ии) круту реплику заставе са међународним кодом „А“ висине од најмање 1 метра. Мора се осигурати да се застава види са свих страна.

(ф) Брод ангажован у операцијама разминирања мора поред свјетала прописаних у правилу 23 за брод на моторни погон или свјетала и знакова прописаних у правилу 30 за брод који је усидрен, мора приказивати три кружна зелена свјетла или три кугле. Једно од ових свјетала или знакова се приказује близу врха предњег јарбола а по једно на крајевима доњег крста предњег јарбола. Ова свјетла или знакови показују да је за други брод опасно да прилази ближе од 1000 метара броду који врши разминирање.

(г) Бродови краћи од 12 метара, осим оних ангажованих у ронилачким операцијама, не морају приказивати свјетла и знакове прописане у овом правилу.

(х) Сигнали прописани у овом правилу нису сигнали бродова у опасности којима је потребна помоћ. Такви сигнали су садржани у Анексу IV овог Правилника.

Правило 28

Бродови ограничени својим газом

Брод ограничен својим газом може, уз свјетла прописана у правилу 23 за бродове на моторни погон, приказивати на мјесту гдје се могу најбоље видјети, три кружна црвена свјетла у вертикалној линији или знак у облику цилиндра.

Правило 29

Пилот бродови

(а) Брод ангажован на пилотажи мора приказивати

- (и) на врху или близу врха јарбола, два кружна свјетла у вертикалној линији, од којих је горње бијело а доње црвено;

- (ии) када плови, поред горепоменутих свјетала, бочна свјетла и крмено свјетло;
- (иии) када је усидрен, уз свјетла прописана у подставу (и), свјетло, свјетла или знак прописан у правилу 30 за бродове који су усидрени.

(б) Пилот брод када није ангажован на пилотажи мора приказивати свјетла или знакове прописане за сличне бродове своје дужине.

Правило 30

Усидрени и насукани бродови

(а) Усидрени брод приказује на мјесту гдје се најбоље виде:

- (и) на прамчаном дијелу, кружно бијело свијетло или куглу;
- (ии) на или близу крме и ниже од свјетала прописаних у ставу (и), кружно бијело свјетло.

(б) Брод краћи од 50 метара може приказивати кружно бијело свјетло на мјесту гдје се најбоље види умјесто свјетала прописаних у ставу (а) овог правила.

(ц) Усидрени брод може, а ако је дужи од 100 метара мора такође користити расположива радна или еквивалентна свјетла да освијетли своје палубе.

(д) Насукани брод мора приказивати свјетла прописана у ставу (а) или (б) овог правила и, уз њих, на мјесту гдје се најбоље виде:

- (и) два кружна црвена свјетла у вертикалној линији;
- (ии) три кугле у вертикалној линији.

(е) Брод краћи од 7 метара, када је усидрен, а да то није у или близу уског канала, пловног пута или сидришта или близу мјеста гдје други бродови обично плове, није обавезан приказивати свјетла или знакове прописане у ставу (а) и (б) овог правила.

(ф) Брод краћи од 12 метара, када је насукан, није обавезан да приказује свјетла или знакове прописане у подставу (д) (и) и (ии) овог правила.

Правило 31

Хидроавиони

Када није изводиво да хидроавион приказује свјетла и знакове чије су карактеристике и положај прописани овим Правилником, исти мора да приказује свјетла и знакове који су по карактеристикама и положају најсличнији.

Правило 35

Звучни сигнали при смањеној видљивости

- У подручју смањене видљивости или близу њега, било дању или ноћу, сигнали прописани овим Правилником се користе како слиједи:
- (а) Брод на моторни погон док плови оглашава један дужи звиждук у временским интервалима од највише два минута.
- (б) Брод на моторни погон који плови, али који се зауставио и не креће се кроз воду, оглашава у временским размацама од највише двије минуте два дужа звиждука један за другим одвојена интервалом од око 2 секунде.
- (ц) Брод који не може маневрисати, брод ограничених способности маневрисања, брод ограничен својим газом, једрењак, брод ангажован у риболову и брод ангажован на тегљењу или гурању другог брода мора, умјесто сигнала прописаних у ставу (а) или (б), оглашавати у размацама од највише два минута три узастопна звиждука, и то један дужи након којег слиједи два кратка звиждука.
- (д) Брод ангажован у риболову, када је усидрен, и брод ограничених способности маневрисања када обавља своје дужности усидрен, мора умјесто сигнала прописаних у ставу (г) овог правила оглашавати сигнал прописан у ставу (ц) овог правила.
- (е) Брод који се тегли или ако се више бродова тегли онда посљедњи брод у тегљу, ако су са посадом, мора у размацама од највише 2 минута оглашавати четири узастопна звиждука, и то један дужи након којег слиједи три кратка. Када је то изводиво, овај сигнал се даје одмах након сигнала који даје брод тегљач.
- (ф) Када су брод који гура други брод и брод који се гура чврсто повезани у једну сложену јединицу исти се сматрају бродом на моторни погон и оглашавају се сигнаlima прописаним у ставу (а) или (б) овог правила.
- (г) Брод који је усидрен мора у размацама од највише једног минута брзо звонити звоном око пет секунди. Брод дужине 100 метара или више оглашава се звоном на предњем дијелу брода а одмах након звоњаве оглашава се гонгом на крменом дијелу брода брзим ударањем у гонг око 5 секунди. Поред овога усидрени брод може да даје три узастопна звиждука, и то један кратки, један дужи и један кратки, како би упозорио на свој положај и могућност судара са бродом који му се приближава.
- (х) Насукани брод мора дати сигнал звоном и ако је потребно и гонгом као што је прописано у ставу (ф) овог правила и непосредно прије и након брзог звоњења у звоно дати још три одвојена и јасна ударца у звоно. Насукани брод може поред тога дати одговарајући сигнал звиждаљком/сиреном.
- (и) Брод краћи од 12 метара није обавезан да даје горе поменуте сигнале али, уколико то не уради, мора оглашавати неке друге ефикасне звучне сигнале у размацама не дужим од двије минуте.
- (ј) Када пилотски брод врши послове пилотаже поред сигнала прописаних у ставу (а), (б) или (ф) овог правила, може огласити сигнал за распознавање који се састоји од четири кратка звиждука.

Правило 36

- Сигнали за привлачење пажње

Уколико је потребно да се привуче пажња другог брода, сваки брод може дати свјетлосне или звучне сигнале које није могуће грешком замијенити за било које друге сигнале који су прописани овим Правилником, или може управити свјетлосни сноп рефлектора у правцу опасности, тако да не омета друге бродове. Свако свјетло за привлачење пажње другог брода мора бити такво да се не може грешком замијенити за навигациону ознаку. У сврху овог правила треба избјегавати употребу свјетала на прекиде или ротирајућих свјетала са сјајем велике јачине освјетљења.

Правило 37

Сигнали опасности

Када је брод у опасности и тражи помоћ, исти користи или приказује сигнале описане у Анексу IV овог Правилника.

ДИО Е. ИЗУЗЕЦИ

Правило 38

Изузеци

Сваки брод (или класа бродова) под условом да задовољава услове Међународног правилника за спречавање судара на мору из 1960. год., чија је кобилица положена или је у одговарајућој фази изградње прије ступања на снагу овог Правилника, може бити изузет од придржавања одредби истог како слиједи:

(а) Уградња свјетала са дометом прописаним у Правилу 22, до четири године након датума ступања на снагу овог Правилника.

(б) Уградња свјетала са спецификацијама боја како је прописано у Одјелку 7 Анекса I овог Правилника до четири године након ступања на снагу овог Правилника.

(ц) Репозиционисање свјетала због конверзије из англосаксонских у метричке јединице и заокруживања мјерних цифара, трајно изузимање.

(д)

▪ (и) репозиционисање јарболних свјетала на бродовима краћим од 150 метара које произилази из одредби прописаних у Одјелку 3 (а) Анекса I овом Правилнику, трајно изузимање.

▪ (ии) репозиционисање јарболних свјетала на бродовима дужине 150 метара и више које произилази из одредби прописаних у Одјелку 3 (а) Анекса I овом Правилнику, до 9 година након датума ступања на снагу овог Правилника.

- (е) Репозиционисање јарболних свјетала које произилази из одредби Одјелјка 2 (б) Анекса I овог Правилника, до 9 година након датума ступања на снагу овог Правилника.
  - (ф) Репозиционисање бочних свјетала које произилази из одредби Одјелјка 2 (г) и 3 (б) Анекса I овог Правилника, до 9 година након датума ступања на снагу овог Правилника.
- (г) Услови које морају задовољити уређаји за звучну сигнализацију прописани у Анексу II овог Правилника до 9 година након датума ступања на снагу овог Правилника.
- (х) Репозиционисање кружних свјетала које произилази из одредби Одјелјка 9 (б) Анекса I овог Правилника, трајно изузимање.

Прилози

COLREGs обухвата четири прилога:

Прилог I – Позиционирање и технички детаљи свјетала и знакова

Прилог II - Додатни сигнали за рибарске бродове који се налазе близу других бродова

Прилог III – Технички детаљи уређаја за давање звучних сигнала

Прилог IV – Сигнали за опасност, гдје се наводе сигнали који указују на опасност и потребу за помоћи.

ПРИЛОГ I - Позиционирање и технички подаци свјетала и знакова

1. Дефиниције

Израз “висина изнад трупа” значи висину изнад најгорње непрекинуте палубе. Ова се висина мора мјерити окомито од тачке испод свјетла.

2. Распоред свјетала по висини и њихов размак

а) На броду на механички погон, који је дуг 20м или више, јарболна се свјетла морају поставити овако:

I. предње јарболно свјетло, или ако се поставља само једно такво свјетло, на висину изнад трупа од барем 6м, а ако је ширина брода већа од 6м, онда на висину изнад трупа која није мања од те ширине, али ипак то свјетло не треба поставити на већу висину изнад трупа од 12м;

II. ако се на броду постављају два јарболна свјетла, задње се мора налазити барем 4,5м изнад предњег.

б) Размак по висини јарболних свјетала на бродовима на механички погон мора бити такав да се у свим нормалним стањима трима задње свјетло види одвојено и изнад предњег с удаљености од 1000 м од прамчане статве, гледано с морског нивоа.

ц) Јарболно свјетло на броду на механички погон дугом од 12 до 20 м мора се поставити на висину од барем 2,5 м изнад разме.

д) Брод на механички погон краћи од 12 м може највише свјетло носити на висини мањој од 2,5 м изнад разме. Међутим, ако је уз бочна свјетла и крмено свјетло постављено и кружно свјетло, прописано у Правилу 23 ц) (I), то јарболно свјетло или кружно свјетло мора бити постављено најмање 1м изнад бочних свјетала.

е) Једно од два или три јарболних свјетала што су прописана за бродове на механички погон када су заузети тегљењем или потискивањем другог брода треба поставити у исти положај као предње јарболно свјетло или задње јарболно свјетло с тим да, ако је свјетло постављено на задњем јарболу, то свјетло треба бити најмање 4,5 м изнад предњег јарболног свјетла.

ф) I. Јарболно свјетло или свјетла прописана у Правилу 23 а) морају се поставити тако да буду изнад свих осталих свјетала и препрека, те да буду јасно видљива, осим у случају описаном у подставу (II).

II. Када постављање свјетала видљивих са свих страна обзорја прописаних Правилу 27 б) (I) или Правилу 28 испод јарболних свјетала није изводиво, она се могу поставити изнад задњег јарболног свјетла или између предњег јарболног свјетла, уз услов да се у овом посљедњем случају поштује услови из тачке 3 ц) овог Прилога.

г) Бочна свјетла брода на механички погон морају се поставити на висину изнад трупа не већу од $\frac{3}{4}$ висине предњег јарболног свјетла. Не смију се поставити толико ниско да се мијешају с палубним свјетлима.

х) Бочна свјетла, кад су у облику једне комбиноване свјетилке, смјештена на броду на механички погон краћем од 20 м, морају се поставити не мање од 1 м испод јарболног свјетла.

и) Кад ова правила прописују да два или три свјетла морају бити постављена у вертикали једно изнад другог, морају имати ове размаке:

I. на броду дугом 20 м или више, та се свјетла морају поставити с најмањим размаком од 2 м, а најниже од тих свјетала мора бити постављено на висини не мањој од 4 м изнад трупа, осим ако је потребно поставити свјетло за тегљење;

II. на броду краћем од 20 м размак између тих свјетала мора бити најмање 1 м, а најниже од тих свјетала, осим ако се захтијева свјетло за тегљење, мора бити постављено на висини од најмање 2 м изнад разме,

III. кад брод има три свјетла, она морају бити једнако размакнута једно од другог.

ј) Доње свјетло од два свјетла видљива са свих страна прописаних за бродове кад рибаре, мора се поставити изнад бочних свјетала барем за двоструки размак између тих два окомита свјетла.

к) Предње сидрено свјетло прописано у Правилу 30 а) (i), ако се постављају два сидрена свјетла, мора бити изнад стражњег барем 4,5 м. Предње сидрено свјетло на броду дугом 50 м или више мора се поставити на висини не мањој од 6 м изнад трупа.

3. Водоравни распоред и размак свјетала

а) Ако су за брод на механички погон прописана два јарболна свјетла, водоравна удаљеност између њих мора износити најмање половину дужине брода, али не треба бити већа од 100 м. Предње се свјетло мора поставити највише за $\frac{1}{4}$ дужине брода далеко од прамчане статве.

б) На броду на механички погон дугом 20 м или више, бочна свјетла се не смију поставити испред предњих јарболних свјетала. Бочна свјетла се морају поставити на бок или близу бока брода.

ц) Када су свјетла прописана у Правилу 27 б) (I) или у Правилу 28 постављена окомито између предњег јарболног свјетла и задњег јарболног свјетла, свјетла видљива са свих страна, морају се поставити на водоравној удаљености не мањој од 2 м од уздужнице брода и окомито на њу.

д) Када је за брод на механички погон прописано једно јарболно свјетло, то свјетло се треба поставити на прамчаном дијелу брод; осим у случају ако је брод краћи од 20 м гдје је потребно поставити свјетло према прамцу колико је год то могуће.

4. Детаљи о локацији свјетала за показивање смјера на рибарским бродовима, јаружалима и бродовима који обављају подводне радове

а) Свјетло које показује смјер пружања испуштених направа с брода који рибари, како је прописано Правилем 26 ц) под (II), мора се поставити на водоравној удаљености барем од 2 м, али не већу од 6 м, од два свјетла, црвеног и бијелог, видљивих са свих страна. То се свјетло не смије поставити на већу висину од бијелог свјетла видљивог са свих страна, прописаног Правилем 26 ц) под (I), нити на мању висину од бочних свјетала.

б) Свјетла и знакови на броду који је на јаружању или обављању подводних радова, за показивање страна на којој се налази препрека и/или стране с које се безбједно може проћи, како је прописано у Правилу 27 д) под (I) и (II), мора се поставити на највећу могућу водоравну удаљеност, која ни у којем случају не смије бити мања од 2 м, од свјетала и знакова прописаних у Правилу 27 б) под (I) и (II). Горње од тих свјетала не смије никад бити на већој висини него што је доње од три свјетла и знакова прописаних у Правилу 27 б) под (I) и (II).

5. Заслони за бочна свјетла

Бочна се свјетла на бродовима дужине 20 м или више морају опремити заслонима обојеним црном не рефлектујућом бојом и који удовољавају захтјевима тачке 9 овог Прилога. На бродовима краћим од 20 м бочна свјетла, ако требају удовољити захтјевима из тачке 9. овог Прилога, морају имати постављене црне не рефлектујуће заслоне. Код комбиноване свјетилке, која има само једну окомиту нит (филамент) и врло танку преграду између црвеног и зеленог дијела, није потребно поставити спољне заслоне

6. Знакови

а) Знакови морају бити црне боје и ових величина:

I. кугла мора имати промјер барем 0,60 м,

II. стожац мора имати промјер основице барем 0,60 м, а висину једнаку промјеру,

III. ваљак мора имати промјер основице барем 0,60 м, а висину једнаку двоструком промјеру,

IV. знак у облику ромба састоји се од два стошца, како је наведено у одредби под (II) ове тачке и заједничке основице

б) Окомити размак између знакова мора бити барем 1,5 м.

ц) На броду краћем од 20 м смију се употребљавати знакови мањих димензија, размјерно величини брода, а може се у одговарајућој мјери смањити и размак између њих.

7. Спецификација боје свјетала

Кроматичност свих навигационих свјетала мора удовољавати стандардима који су у оквиру подручја дијаграма што га је утврдила Међународна комисија за расвјету (CIE), за сваку боју. Границе подручја за сваку боју одређене су угаоним координатама, које су:

I. Бијело

X 0,525 0,525 0,452 0,310 0,310 0,443

Y 0,382 0,440 0,440 0,348 0,83 0,382

II. Зелено

X 0,028 0,009 0,300 0,203

Y 0,385 0,723 0,511 0,356

III. Црвено

X 0,680 0,660 0,735 0,721

Y 0,320 0,320 0,265 0,259

IV. Жуто

X 0,612 0,618 0,575 0,575

Y 0,382 0,382 0,425 0,406

8. Интензитет свјетала

а) Најмањи интензитет свјетлости свјетла мора се утврдити примјеном формуле:

$$I=3,43 \times 106 \times T \times D^2 \times K-D$$

Гдје је:

I = интензитет свјетла у канделама, при условима експлоатације,

T = почетни фактор (свјетлосни праг) 2×10^{-7} , у луксима,

D = домет видљивости свјетла у наутичким миљама,

K = коефицијент пропуштања атмосфере.

За прописана свјетла вриједност K мора бити 0,8, што одговара метеоролошкој видљивости од отприлике 18 наутичких миља.

б) Избор бројева добијених том формулом јест:

Домент видљивости(домент свјетлости)

Интензитет свјетлости у

Свјетла у наутичким миљама

канделама, за K=0,8

[D]

[I]

1

0,9

2

4,3

3

12

4

27

5

52

6

94

НАПОМЕНА: Највећи интензитет свјетлости навигационих свјетала требао би се ограничити, да би се избјегло неприкладно блијештање. То не треба чинити мијењањем интензитета свјетлости.

9. Водоравни сектори

а) I. Бочна свјетла, како су постављена на броду, морају у смјеру према прамцу показивати најмањи тражени интензитет. Интензитет се мора смањивати да би дошло до губитка свјетла између 1° и 3° ван прописаних сектора.

II. За крмена и јарболна свјетла, те на $22,5^\circ$ иза субочице за бочна свјетла, најмањи прописани интензитет се мора одржати у луку обзора све до 5° у оквиру граница сектора прописаних у Правилу 21. Од 5° у оквиру прописане границе сектора, бочни се интензитет може смањити за 50% од прописане границе; мора се, надаље, смањивати једнакомјерно да дође до губитка свјетла на највише 5° ван прописаних сектора.

б) I. Свјетла видљива са свих страна морају се тако поставити да их не заклањају јарболи, наставци јарбола или структура у оквиру угаоних сектора од више од 6° , осим сидрених свјетала прописаних у Правилу 30, која се не требају поставити непрактично на некој висини изнад трупа.

II. Ако је непрактично удовољити захтјевима тачке б) I. овог дијела додатка при показивању једног свјетла видљивог са свих страна, два свијетла видљива са свих страна се требају користити и то тако постављени да се са удаљености од 1 миље чине као једно свијетло.

10. Окомити сектори

а) Окомити сектори електричних свјетала тако подешених, осим свјетала на једрењацима у пловидби, морају обезбиједити да се:

I. барем најмањи прописани интензитет задржи у свим угловима од 5° изнад и испод водоравне равнине,

II. најмање 60% најмањег прописаног интензитета задржи од 7,5° изнад и испод водоравне равнине.

б) На једрењацима у пловидби, окомити сектори електричних свјетала тако подешених, морају обезбиједити да се:

I. барем најмањи прописани интензитет задржи у свим угловима од 5° изнад и испод водоравне равнине,

II. барем 50% најмањег прописаног интензитета одржи од 25° изнад и испод водоравне равнине.

ц) Ако свјетиљке нису електричне тим спецификацијама треба удовољити што је могуће више.

11. Интензитет неелектричних свјетала

Неелектрична свјетла морају, колико је год то могуће, удовољавати најмањим интензитетима који су наведени у табели у тачки 8. овог Прилога.

12. Маневарско свјетло

Без обзира на одредбе тачке 2 ф) овог Прилога, маневарско свјетло описано у Правилу 34 б) мора се поставити у истој предњој и задњој окоитој равнини као и јарболно свјетло или јарболна свјетла, и гдје је то могуће на висини од барем 2 метра окоито изнад предњег јарболног свјетла уз услов да се налази барем 2 метра окоито изнад или окоито испод стражњег јарболног свјетла. Ако је на броду на којем је постављено само једно јарболно свјетло инсталисано и маневарско свјетло, оно се мора налазити на мјесту одакле се најбоље види и барем 2 метра окоито удаљено од јарболног свјетла.

13. Врло брза пловила

а) Јарболно свијетло врло брзог пловила може се поставити на висину мању од ширине брода, како је описано у тачки 2. а) (I) овог Додатка, под условом да основни угао једнокраког троугла којег чине бочна свјетла и јарболно свјетло није мање од 27°.

б) На врло брзом пловилу дужем од 50 м, окоита удаљеност између предњег и задњег јарболног свијетла од 4,5 м коју захтјева тачка 2. а) (II) овог Додатка може се измијенити тако да та окоита удаљеност не буде мања од вриједности из израза:

$$y = \frac{(a + 17\psi)C}{1000} + 2$$

гдје је:

у – висина крменог јарболног свјетла изнад прамчаног јарболног свијетла,

а – висина прамчаног јарболног свијетла изнад нивоа мора у вожњи, у метрима

ψ – трим брода у вожњи, у степенима,

С – хоризонтална удаљеност између јарболних свјетала.

14. Одобрење

Конструкција свјетала и знакова, а и инсталисање свјетала на броду, мора одговарати захтјевима надлежног органа државе под чијом заставом брод плови.

ПРИЛОГ II - Додатни сигнали за рибарске бродове који се налазе близу других бродова

1. Опћенито

Свјетла која се спомињу у овом Прилогу, ако се показују у складу с Правилем 26 д), морају се поставити на мјесто одакле се могу најбоље видјети; морају бити удаљена барем 0,9 метара од свјетала прописаних у Правилу 26 б) под (I) и ц) под (I), али на нижем нивоу; морају бити видљива са свих страна обзора, на мањој удаљености него свјетла прописана у овим правилима за рибарске бродове, али барем на удаљеностима од 1 миље.

2. Сигнали за кочаре

а) Кад су бродови на кочарењу било да користе приднену или лебдећу опрему, могу истицати:

I. кад спуштају мреже:

- два бијела свјетла у окомитој линији,

ii. кад вуку мрежу:

- једно бијело свјетло окомито повише црвенога,

III. када је мрежа запела о неку препрку:

- два црвена свјетла у окомитој линији.

б) Сваки брод који је на кочарењу у пару може истицати:

i. ноћу – рефлектор управљен напријед и у смјеру другог брода у пару,

II. кад спушта или вуче мреже или су мреже запеле на неку препрку – свјетла прописана у тачки 2 а) овог Прилога.

ц) Пловило краће од 20 м који кочари, било да користи приднену или лебдећу опрему или кочари у пару, може по потреби показивати свјетла прописана у тачкама а) и б) овог дијела.

3. Сигнали за пливарице

Бродови који рибаре пливарицом могу истицати два жута свјетла окомито једно изнад другог. Та свјетла морају наизмјенично блескати сваке секунде с једнаким трајањем свјетла и таме; могу се показивати само кад је брод запријечен својом риболовном опремом.

ПРИЛОГ III – Технички детаљи уређаја за давање звучних сигнала

1. Звиждаљке

а) Фреквенција и домет чујности:

Основна фреквенција звука сигнала мора бити у границама од 70 до 700 Hz. Домет чујности сигнала произведенога звиждаљком мора се одредити тим фреквенцијама, које могу укључити основну и/или једну или - више виших фреквенција које су у оквиру граница 180 до 700 Hz ($\pm 1\%$) за бродове дуже 20 м и више, или 180 - 2100 Hz ($\pm 1\%$) за бродове краће од 20 м и које обезбјеђују нивое звучног притиска наведеног у тачци 1. ц) овог Прилога.

б) Границе основних фреквенција

Да би се обезбједио широк спектар особине звиждаљке, основна фреквенција звука мора бити у овим границама:

- I. 70 до 200 Hz, за брод дуг 200м или више,
- II. 130 до 350 Hz, за брод дуг од 75 до 200м,
- III. 250 до 700 Hz, за брод краћи од 75м.

ц) Интензитет звучног сигнала и домет чујности;

Звиждаљка која је постављена на броду мора обезбиједити, у смјеру највећег интензитета звиждаљке и на удаљености од 1м од ње, ниво звучног притиска барем 1/3 октаве вала у оквиру фреквенционог подручја 180 до 700 Hz ($\pm 1\%$) за бродове дужине 20 м и више или 180 – 2100 Hz ($\pm 1\%$) за бродове краће од 20 м, и не мањих бројева него што су одговарајући у овој табели:

Дуљина брода у метрима	Разина 1/3 октаве вала на 1 метар dB која се односи на 2×10^{-5} N/m ²	Домет чујности у наутичким миљама
200 или више	143	2
75 до 200	138	1,5
20 до 78	130	1
мање од 20	120*	0,5
	115**	
	111***	

*Када је измјерена фреквенција између 180 – 450 Хз

**Када је измјерена фреквенција између 450 – 800 Хз

***Када је измјерена фреквенција између 800 – 2100 Хз

На броду који на мјестима слушања има просјечан ниво буке (која се узима да је 68 дБ на скали октаве устаљена на 250 Хз, те 63 дБ на скали октаве устаљена на 500 Хз), домет чујности у табели служи ради обавјештења и отприлике је то домет на којем се звиждаљка може чути по уздужној оси, према напријед са 90% вјероватности у условима мирног ваздуха.

У пракси домет на којему се звиждаљка може чути веома варира и зависи највише о временским приликама. Наведене вриједности могу се сматрати типичнима, али у условима јакога вјетра или високог нивоа буке на мјесту слушања домет може бити јако смањен.

д) Особине усмјеравања

Ниво звучног притиска на оси у било којем смјеру по водоравној равнини у оквиру $\pm 45^\circ$ од оси. У сваком другом смјеру, по водоравној равнини ниво звучног притиска не смије бити виша од 10 дБ испод нивоа звучног притиска на оси, тако да ће домет у било којем смјеру износити најмање половину домета који је према напријед по оси. Ниво звучног притиска треба мјерити на истој 1/3 – октавној скали, која одређује домет чујности.

е) Смјештај звиждаљке

Кад је усмјерена звиждаљка једина за употребу на броду, мора се поставити тако да јој је највећи интензитет усмјерен равно напријед.

Звиждаљку треба на броду поставити што је највише могуће, да би се смањило пресијецање емитованог звука због препрека, те да би се свела на најмању мјеру опасност оштећења слуха посаде. Ниво звучног притиска властитог сигнала на мјестима слушања по могућности не би требала прећи 100 дБ (А), а не бити већа од 110 дБ (А).

ф) Постављање више од једне звиждаљке

Ако су звиждаљке постављене на међусобној удаљености већој од 100 метара треба их подесити да се не оглашавају истовремено.

г) Комбиновани систем звиждаљки

Ако постоји могућност да због постојећих препрека звучно поље једне звиждаљке, или једне од звиждаљки споменутих у тачки 1 ф) овог Прилога, има зону веома смањеног нивоа сигнала, препоручује се, да би се избјегло то смањење, успостављање комбинованог система звиждаљки. Комбиновани систем звиждаљки, у сврху ових правила сматра се једном звиждаљком. Звиждаљке комбинованог система морају се налазити на међусобној удаљености не већој од 100 метара и морају бити подешене да се оглашавају истовремено. Фреквенција било које звиждаљке мора се разликовати од фреквенције других звиждаљки барем 10 Хз.

2. Звоно или гонг

а) Интензитет сигнала

Звоно или гонг, или друга направа сличних звучних особина, мора произвести ниво звучног притиска од најмање 110 дБ на удаљености од 1 метра од њега.

б) Конструкција

Звоно или гонг морају бити направљени од нерђајућег материјала и такве израде да дају јасан тон. Промјер отвора звона не смије бити мањи од 300 мм за бродове дуге 20 или више, а за бродове дуге 12м или више, али краће од 20м не смије бити мањи од 200 мм. Ондје гдје је то могуће, препоручује се израда звона с батићем на механички погон да би се обезбиједила једнакомјерна сила ударца, с могућношћу ручнога руковања. Маса батића не смије бити мања од 3% од масе звона.

3. Одобрења

Конструкције направа за давање звучних сигнала, те њихове функције и постављање на брод, морају бити на задовољство надлежног органа државе под чијом заставом брод плови.

ПРИЛОГ IV – Сигнали за опасност

1. Сигнали опасности, било да су употријебљени или истакнути одвојено или скупно, показују опасност и потребу за помоћи:

- а) пуцањ или који други експлозивни сигнал испален у размацима од око једне минуте,
- б) непрекидан звук било којом справом за давање сигнала у магли,
- ц) ракете или прскалице које бацају звјездице црвене боје испаливане једна за другом у кратким временским размацима,
- д) сигнал радио-телефонијом или било каквим сигналним системом који се састоји од групе . . . - - - . . . (СОС) Морзеовим знацима,
- е) сигнал радио-телефонијом који се састоји од изговаране ријечи »МАУДАУ«,
- ф) сигнал опасности Н. Ц. предвиђен Међународним сигналним кодексом,
- г) сигнал који се састоји од четвороугаоне заставе изнад или испод које стоји кугла или предмет сличан кугли,
- х) паљење ватре на броду (нпр. горењем бачава катрана, уља итд.),
- и) ракета с падобраном или ручна бакља која даје црвено свјетло,
- ј) димни сигнал који је наранчасте боје,
- к) понављање полагањем дизања и спуштања раширених руку,
- л) дојава опасности путем дигиталног селективног позива (ДСЦ) одасланог на:
  - ВХФ каналу 70, или
  - МФ/ХФ на фреквенцијама 2187.5 кХз, 8414.5 кХз, 4207.5 кХз, 6312 кХз, 12577 кХз или 16804.5 кХз,

м) дојава опасности одаслана путем Инмарсат или бродске земаљске станице другог пружаоца мобилне сателитске услуге,

н) сигнали одаслани путем радиофарава за означавање положаја у нужди,

о) одобрени сигнали одаслани радио-комуникациони системима, укључујући радарске транспондере на пловним објектима за спашавање.

2. Примјена или истицање било којег од тих сигнала, осим у сврху означавања опасности и потребе за помоћи те употреба других сигнала који би се могли забуном замијенити за неки од тих сигнала, забрањено је.

3. Скреће се пажња на одговарајућа поглавља Међународног сигналног кодекса и Приручника за трагање и спашавање трговачких бродова те на ове сигнале:

а) комад једренине обојане наранчасто, с црним четвороуглом или кругом, или другим одговарајућим знаком ради идентификације из зрака,

б) обојених мрља воде.